

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

16.12.2019

Lēmums Nr. 4-02/63

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts:

Pāvilostas novada dome, adrese: Dzintaru iela 73, Pāvilosta, Pāvilostas novads, LV-3466, elektroniskā pasta adrese: dome@pavilosta.lv.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Pāvilostas novada attīstības programma 2020.–2026. gadam (turpmāk - Attīstības programma).

Izvērtētā dokumentācija:

Pāvilostas novada domes (turpmāk - Izstrādātāja) 2019. gada 26. novembra vēstule Nr. PNP/2.15.2./TPAP/19/1769 “Par Pāvilostas novada attīstības programmas izstrādi 2020.-2026. gadam”, iesniegums “Iesniegums par plānošanas dokumenta “Pāvilostas novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam” izstrādes uzsākšanu” (turpmāk-Iesniegums), Pāvilostas novada domes 2019. gada 31. janvāra sēdes lēmums (sēdes protokols Nr. 1., 12.§.) “Par Pāvilostas novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādes uzsākšanu” (turpmāk - Lēmums), Darba uzdevums *Pāvilostas novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādei* (turpmāk-Darba uzdevums), Valsts vides dienesta Liepājas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk - VVD Liepājas RVP) vēstule Nr. 5.5.-07/1737 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību”, Veselības inspekcijas 2019. gada 15. novembra vēstule Nr. 4.6.1.-1./30694 “Par ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu” un Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālās administrācijas (turpmāk - DAP administrācija) 2019. gada 19. novembra vēstule Nr. 4.8/5990/2019-N “Par Pāvilostas novada attīstības programmas izstrādi 2020.-2026. gadam”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Pāvilostas novada pašvaldība uzskata, ka stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk - Stratēģiskais novērtējums) plānošanas dokumentam nav nepieciešams, jo Attīstības programmā nav iekļautas darbības atbilstoši likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk - Likums) 1. pielikumam, un darbības, kas nav minētas spēkā esošā Pāvilostas novada teritorijas plānojumā 2012.-2024. gadam (turpmāk-Teritorijas plānojums).

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma 23. viens *prim* panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai

institūcijai Vides pārraudzības valsts birojam (turpmāk - Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.

2. 2019. gada 26. novembrī Birojā ir saņemta Izstrādātājas 2019. gada 26. novembra vēstule Nr. PNP/2.15.2./TPAP/19/1769 *“Par Pāvilostas novada attīstības programmas izstrādi 2020.-2026. gadam”* un Iesniegums, ar kuru pašvaldība informē, ka, pamatojoties uz Lēmumu, ir uzsākta Attīstības programmas izstrāde. Atbilstoši Iesniegumam, Lēmumam un Darba uzdevumam:
 - 2.1. Attīstības programma tiek izstrādāta atbilstoši Pāvilostas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam (turpmāk - Ilgtspējīgas attīstības stratēģija) noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem, Pāvilostas novada teritorijas plānojumam 2012. -2024. gadam un saskaņā ar spēkā esošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām;
 - 2.2. Atbilstoši Darba uzdevumā norādītajam Attīstības programmā saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu jānosaka vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums pašvaldības attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai, tādējādi Attīstības programmā, ievērojot Ilgtermiņa attīstības stratēģiju, tiks izstrādāti vidēja termiņa mērķi un rīcības;
 - 2.3. Saskaņā ar Iesniegumā norādīto informāciju Attīstības programmā netiek plānota Likuma 1. pielikumā paredzēto darbību īstenošana, bet plānošanas dokuments: *“pastarpināti var ietvert šajā likumā 2. pielikumā minētās darbības. Izvērtējot šo darbību iespējamo risku attiecībā pret vidi, ņemts vērā, ka Attīstības programma ir izstrādāta, balstoties uz Pāvilostas novada teritorijas plānojumu 2012.-2024. gadam, kam ir veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Līdz ar to darbības, kuras plānots veikt Pāvilostas novadā, t.sk. īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ir izvērtētas un nerada draudus ietekmei pret vidi”*. Plānošanas dokuments iekļauj darbības vides labiekārtošanas, izglītības, sociālā, tūrisma un infrastruktūras jomās, kas aptver visu novada teritoriju, t.sk. īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk-ĪADT), Baltijas jūras piekrastes zonu un dabas resursu apzināšanu, kā arī to izmantošanu;
 - 2.4. Saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmas *OZOLS* datiem Pāvilostas novada teritorijā atrodas četras Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas: dabas liegumi *„Ziemeļupe”* un *„Sakas grīņi”*, kuru aizsardzības un izmantošanas kārtību reglamentē likums *„Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”* un Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264 *„Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”*, kā arī dabas liegums *„Pāvilostas pelēkā kāpa”* (aizsardzības un izmantošanas kārtību reglamentē Ministru kabineta 2010. gada 27. aprīļa noteikumi Nr. 394 *„Dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”*) un Grīņu dabas rezervāts (aizsardzības un izmantošanas kārtību reglamentē *Grīņu dabas rezervāta likums*). Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapā internetā pieejamo informāciju visām minētajām teritorijām izstrādāti dabas aizsardzības plāni. Novada teritorijā atrodas ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi *“Baltijas ledus ezera krasta valnis pie Rīvas”* un *“Strantes-Ulmales stāvkrasts”*, aizsargājami dendroloģiskie stādījumi *“Ostbahas baronu kapu dendroloģiskie stādījumi”*, *“Ulmales parks”*, *“Upesmuižas parks”* un *“Vērgales parks”*.
3. Izstrādātāja atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumos Nr. 157 *„Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”* (turpmāk - Noteikumi Nr. 157) III

daļā noteiktajam ir veikusi konsultācijas par plānošanas dokumenta Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Iesniegumam pievienotas:

- 3.1. VVD Liepājas RVP vēstule Nr. 5.5.-07/1737 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību*”, kurā norādīts, ka VVD Liepājas RVP šobrīd nevar sniegt viedokli par iespējamo plānošanas dokumenta ietekmi uz vidi un cilvēka veselību, kamēr plānošanas dokuments nav izstrādāts un nav izvērtēti tajā paredzētie teritorijas attīstības pasākumi, Pāvilostas novada pašvaldība Iesniegumā nav norādījusi, kādas darbības tiek plānotas īstenot līdz 2026. gadam. VVD Liepājas RVP uzskata, ka Attīstības programmai nav nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu pie nosacījuma, ja tajā netiek paredzētas Likuma 1. un 2. pielikumā minētās darbības, kas var būtiski ietekmēt *Natura 2000* teritorijas vai būtiski ietekmēt vidi;
 - 3.2. Veselības inspekcijas 2019. gada 15. novembra vēstule Nr. 4.6.1.-1./30694 “*Par ietekmes uz vidi stratēģisko novērtējumu*”, kurā Veselības inspekcija neuzstāj uz Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, jo plānošanas dokuments tiks izstrādāts saskaņā ar Teritorijas plānojumu, kuram tika veikts Stratēģiskais novērtējums, kā arī to, ka netiek izstrādāts jauns Pāvilostas novada teritorijas plānojums;
 - 3.3. DAP administrācijas 2019. gada 19. novembra vēstule Nr. 4.8/5990/2019-N “*Par Pāvilostas novada attīstības programmas izstrādi 2020.-2026. gadam*”, kurā izteikts viedoklis, gadījumā, ja kāda no plānošana dokumentā noteiktajām prioritātēm un rīcībām atbilst Likuma 23. divi *prim* pantā minētajiem kritērijiem, tad saskaņā ar Noteikumos Nr. 157 noteiktajām prasībām nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu.
4. Atbilstoši Darba uzdevumā noteiktajam Attīstības programmas izstrādei noteikti uzdevumi, tostarp:
- 4.1. Veikt Pāvilostas novada attīstības programmas 2012.-2019. gadam izvērtējumu, sagatavojot kopsavilkumu par sasniegtajiem rezultātiem un priekšlikumus iekļaušanai Attīstības programmā;
 - 4.2. Noteikt pasākumu un aktivitāšu kopumu, kas ir izvirzīti noteikto rīcības virzienu rezultatīvo rādītāju sasniegšanai;
 - 4.3. Izvērtēt un ņemt vērā Kurzemes plānošanas reģiona spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus;
 - 4.4. Izstrādājot Attīstības programmu, apzināt un ņemt vērā jau iepriekš izstrādātos Pāvilostas novada plānošanas dokumentus, jau uzsāktos un iepļānotos infrastruktūras projektus.
5. Attīstības programma nav ietverta to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis ar Izstrādātājas Iesniegumu sniegto informāciju, kā arī vadoties no Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka konkrētā Attīstības programma atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams:
- 5.1. Likuma 23. divi *prim* pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23. divi *prim* panta 1.punkts, tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23. divi *prim* panta 1. punkta a), b), c), d) apakšpunkts). Tāpat Likuma 23. divi *prim* pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, - ilgums,

summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23. divi *prim* panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.

- 5.2. No iepriekš minētā izriet, ka lielā mērā to, vai plānošanas dokumentam nepieciešams Stratēģiskais novērtējums, nosaka gan plānošanas dokumenta būtība (plānošanas saturs un risinājumi), gan joma vai teritorija, attiecībā uz kuru plānošanas dokuments izstrādāts (ar to saistītās vides problēmas). Šādā kontekstā Birojs vērs uzmanību tam, ka, lai arī Attīstības programma nav teritorijas plānošanas dokuments, tomēr tā tiek izstrādāta konkrētai pašvaldībai, kuras administratīvajā teritorijā ir gan tai raksturīgās vides problēmas, gan specifiski noteiktie attīstības mērķi. Šādā ziņā attīstības programma vienmēr ir saistīta arī ar konkrētās pašvaldības teritoriju un ir galvenais dokuments finanšu plānošanas jomā, kas noteic prioritātes un rīcības noteiktu darbību īstenošanai. Attīstības programma ir plānošanas dokuments, ko apstiprina vietējā pašvaldība.
- 5.3. Atbilstoši Darba uzdevumā noteiktajam ar Attīstības programmu ir paredzēts definēt Pāvilostas novada attīstībai vidējā termiņa stratēģiskos uzstādījumus, izvērtējot un ņemot vērā Pāvilostas novadā jau iepriekš izstrādātos attīstības plānošanas dokumentus. Izstrādātāja un Veselības inspekcija ir atzīmējušas, ka Stratēģiskais novērtējums ir veikts iepriekš izstrādātajam Teritorijas plānojumam, līdz ar to gan Izstrādātājas, gan arī institūcijas ieskatā plānošanas dokumentam nav nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu. Šādā kontekstā Birojs vērs uzmanību tam, ka Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir hierarhiski augstāks plānošanas dokuments, kas jāņem vērā, izstrādājot vietējās pašvaldības attīstības programmu, to nosaka Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumos Nr. 628 *“Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”* 21. punktā noteiktais: *attīstības programmu izstrādā, ievērojot pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un izvērtējot nacionālā līmeņa, attiecīgā plānošanas reģiona un blakus esošo pašvaldību plānošanas dokumentus.* Atbilstoši Birojā pieejamai informācijai Pāvilostas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai nav veikts Stratēģiskais novērtējums (pašvaldība nav iesniegusi Birojā dokumentus lēmumu pieņemšanai par šā plānošanas dokumenta Stratēģiskā novērtējuma procedūras piemērošanu/nepiemērošanu atbilstoši Noteikumos Nr. 157 noteiktajām prasībām), tādējādi nav vērtēti Pāvilostas novada Ilgtspējīgā attīstības stratēģijā izvirzītie ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi;
- 5.4. Stratēģiskais novērtējums ir veikts Pāvilostas novada attīstības programmai 2012.-2018. gadam un Teritorijas plānojumam, par kuru vides pārskatu Birojs 2013. gada 2. janvārī ir izdevis atzinumu Nr.1 (turpmāk - Atzinums)¹, kurā norādīts uz Stratēģiskā novērtējuma procedūras laikā konstatētajām novada teritorijā esošajām vides problēmām, tostarp attiecībā par antropogēnas slodzes palielināšanos uz ĪADT, jūras piekrasti, ūdensobjektiem, nepietiekošu notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas nodrošinājumu, nepieciešamo ceļu infrastruktūras sakārtošanu, ostas infrastruktūras attīstību, neapsaimniekoto sadzīves atkritumu apjoma palielināšanos vasaras mēnešos, vēja parku izvietojumu un tā ietekmi, publisko peldvietu ierīkošanu u.c. jautājumiem, kuru risināšanai jāveic atbilstoši pasākumi arī turpmākajā plānošanas periodā. Tāpat Birojs Atzinumā vērsis uzmanību uz atsevišķiem Pāvilostas novada attīstības programmas 2012.-2018. gadam Investīciju plānā iekļautajiem projektiem (Baltijas jūras piekrastes labiekārtojums Pāvilostas pilsētas teritorijā, piekļuves nodrošināšana pie Baltijas jūras-nobrauktuves izveide Pāvilostas pilsētas teritorijā, Ziemupes raķešu bāzē un Saraiķos, stāvlaukuma paplašināšana Ziemupē, promenādes izbūve Pāvilostā ar labiekārtojumu no Dzintaru ielas līdz Z molam, Pāvilostas ostas Z un D molu

¹ Pieejams Biroja tīmekļa vietnē: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/atzinumi/?year=2013>

rekonstrukcija-pagarināšana, ostas rekonstrukcija, nodrošinot kuģu iegrimi vismaz 5,5 m u.c.), kuru ietekme vides pārskatā nav bijusi pietiekami izvērtēta. Iespējams, ka daļa no iepriekš plānotajiem projektiem varētu būt jau realizēta, tomēr atbilstoši Darba uzdevumam ar plānošanas dokumentu ir paredzēta plānoto rīcību kopuma aktualizācija, ņemot vērā iepriekš izstrādātos Pāvilostas novada plānošanas dokumentus, jau uzsāktos un iepilānotos investīciju projektus. Tādējādi Birojs secina, ka Attīstības programma var radīt priekšnoteikumus vidi ietekmējošu projektu realizācijai, kuru īstenošana atkarīga no virzieniem, kas kā prioritāri noteikti Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, kam Stratēģiskais novērtējums nav veikts.

- 5.5. Izvērtējot iesniegtos dokumentus, Birojs secina, ka Attīstības programmu ir paredzēts izstrādāt kā jaunu plānošanas dokumentu un ar šo konkrēto plānošanas dokumentu ir nepieciešams risināt vairākas ar vidi saistītas problēmas. Attīstības programmā paredzēts iekļaut darbības vides labiekārtošanas, izglītības, sociālā, tūrisma un infrastruktūras jomās, kas aptver visu novada teritoriju, t.sk. ĪADT, Baltijas jūras piekrastes zonu un dabas resursu apzināšanu, kā arī to izmantošanu.
 - 5.6. Likuma 4. panta trešās daļas 1) punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu citu starpā veic plānošanas dokumentiem, kurus apstiprina vietējā pašvaldība, kuri cita starpā saistīti ar reģionālo attīstību un ietver pamatnosacījumus šā likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai. Izstrādātāja Iesniegumā atzīmējusi, ka Attīstības programmas plānotās darbības neietver Likuma 1. pielikumā noteiktās darbības, bet var tikt ietvertas Likuma 2. pielikumā minētās darbības.
 - 5.7. Ievērojot iepriekš minēto, Birojam nav pamata nonākt pie secinājuma, ka ar Attīstības programmu nevarētu būt saistīti risinājumi, kas aptver Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktās jomas un prasa pārdomātu, ilgtspējīgu plānošanu.
6. Ņemot vērā iepriekš minēto, Birojs saskaņā ar Likuma 23. divi *prim* panta 1), 2), 3) un 4) punkta nosacījumiem, konstatē, ka Pāvilostas novada attīstības programmai 2020. - 2026. gadam Stratēģiskais novērtējums konkrētajā gadījumā ir nepieciešams. Stratēģiskais novērtējums veicams atbilstoši Likuma 23. pieci *prim* pantā noteiktajam, t. sk., sagatavojot plānošanas dokumenta vides pārskatu, jāņem vērā Likuma 23. pieci *prim* panta pirmajā daļā noteiktais, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās, iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt plānošanas dokumentā konkrētās paredzētās darbības.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 4. pants, 23. divi *prim* pants, 23. trīs *prim* pants;
- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 „*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” 5., 6., 7. punkts;
- Aizsargjoslu likums;
- Likums „*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*”;
- Likums “*Sugu un biotopu aizsardzības likums*”;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Ministru kabineta 1999. gada 15. jūnija noteikumi Nr.212 „*Noteikumi par dabas liegumiem*”;
- Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264 “*Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*”;
- Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 „*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”;

- Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 „*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23. trīs *prim* pantā noteikto izvērtēja 2019. gada 26. novembra vēstuli Nr. PNP/2.15.2./TPAP/19/1769 “*Par Pāvilostas novada attīstības programmas izstrādi 2020.-2026. gadam*”, Iesniegumu un tam pievienoto dokumentāciju par Attīstības programmas izstrādi. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktos stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23. trīs *prim* panta 1) punktam secina, ka plānošanas dokumenta īstenošana var tikt saistīta ar vidi ietekmējošu jautājumu risināšanu, kam var būt negatīva ietekme uz vidi, tostarp Baltijas jūras piekrasti un Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas (*NATURA 2000*) teritorijām, un Attīstības programmai nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu.

Lēmums:

Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Pāvilostas novada attīstības programmai 2020. - 2026. gadam.

Direktora p.i.
Direktora vietniece
Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja

(paraksts*)

I.Kramzaka

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu